

සමෘද්ධි ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ලිපිද්‍රව්‍ය වක්‍රීය අරමුදලේ ගනුදෙනු පිළිබඳ වාර්තාව . -2024

සමෘද්ධි ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ලිපිද්‍රව්‍ය වක්‍රීය අරමුදලේ 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මෙහෙයුම් කටයුතු පිළිබඳව ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(6) ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව මා විසින් පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ ඇතුළත් වේ.

1.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීම පිළිබඳ කළමනාකරණයේ සහ පාලනය කරන පාශ්‍රවයන්ගේ වගකීම

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) වගන්තිය ප්‍රකාරව, සෑම විගණනය කරනු ලබන අස්ථිත්වයක් විසින්ම එම අස්ථිත්වය සම්බන්ධව වාර්ෂික හා කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය. එම පනතේ 16(2) වගන්තිය ප්‍රකාරව, සෑම විගණනය කරනු ලබන අස්ථිත්වයක් සම්බන්ධයෙන් වූ වාර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශන, රීති මඟින් දක්වනු ලැබිය හැකි පරිදි වන කාලසීමාවක් තුළ එම අස්ථිත්වයක් වාර්ෂික කාර්යසාධන වාර්තා ද සමඟ ප්‍රධාන ගණන් දීමේ නිලධාරියා විසින් විගණකාධිපතිවරයා වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුය. එම පනතේ 38(1) (ඇ) වගන්තිය ප්‍රකාරව, වාර්ෂික වාර්තා සහ වෙනත් මූල්‍ය ප්‍රකාශන අවශ්‍ය වේලාවන් ඇතුළත පිළියෙල කිරීමට සිදුවන බව සහතික විය යුතු අතර ඊට අමතරව විගණනය කරනු ලබන අස්ථිත්වයට අදාළ වාර්ෂික වාර්තා පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කිරීමට ප්‍රධාන ගණන් දීමේ නිලධාරියා වගබලා ගනු ලැබිය යුතුය.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීම

2020 අගෝස්තු 28 දිනැති අංක 01/2020 දරන රාජ්‍ය මුදල් චක්‍රලේඛයේ 15 ඡේදයේ ඇතුළත් මුදල් රෙගුලාසි 877(2) ඇ ප්‍රකාරව අරමුදලේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ගිණුම් වර්ෂය අවසන්වී මාස 02 ක් තුළ කාර්යසාධන වාර්තාවක්ද සමඟ මහා භාණ්ඩාගාරයේ රාජ්‍ය මුදල් දෙපාර්තමේන්තුවට පිටපතක් සහිතව විගණකාධිපතිවරයා වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු වුවද, 2020, 2021, 2022, 2023 හා 2024 වර්ෂයන්හි මූල්‍ය ප්‍රකාශන මෙම වාර්තාවේ දින වන විටත් විගණනයට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

1.4 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට පැවති වත්කම් හා වගකීම්වල තත්ත්වය

අරමුදල විසින් අවසන් වරට පිළියෙල කරන ලද 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන වත්කම්, බැරකම්, ආදායම් හා වියදම් පිළිබඳ විස්තර පහත දැක්වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන අයිතමය	වටිනාකම
	රු.
<u>වත්කම්</u>	
ජංගම නොවන වත්කම්	33,198,564
ජංගම වත්කම්	134,519,860

මුළු වත්කම්	167,718,424
	=====
<u>ස්කන්ධය හා වගකීම්</u>	
ස්කන්ධය	144,867,690
<u>වගකීම්</u>	

ජංගම බැරකම්	22,850,734
මුළු බැරකම්	167,718,424
	=====
මුළු ආදායම	13,336,957
මුළු වියදම	2,318,911

අතිරික්තය	11,018,046
	=====

2. විගණන නිරීක්ෂණ

2.1 නීති රීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණවලට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති හා අනුකූල නොවීම රෙගුලාසිවලට යොමුව	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ මුදල් රෙගුලාසි සංග්‍රහය		
(i) මුදල් රෙගුලාසි 381 (1)	අරමුදලේ ජංගම ගිණුම සඳහා මුදල් රෙගුලාසි ප්‍රකාරව මහාභාණ්ඩාගාරයේ අනුමැතිය ලබාගෙන නොතිබුණි.	නීතිපති උපදෙස් ලැබුණු පසු ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කරන බව.
(ii) මුදල් රෙගුලාසි 382	2024 දෙසැම්බර් බැංකු සැසඳුම් ප්‍රකාශනය අනුව 2017 ජනවාරි 30 සිට 2024 අප්‍රේල් 26 දක්වා ඇති තැන්පත් කළ නමුත් උපලබ්ධි නොවූ එකතු වටිනාකම රු. 748,397 ක් වූ වෙක්පත් 15 ක් සම්බන්ධයෙන් මුදල් රෙගුලාසි ප්‍රකාරව කටයුතු කර නොතිබුණි.	වෙක්පත් සම්බන්ධ කටයුතු නිරවුල් කිරීමේ කටයුතු මාසයක් ඇතුළත සිදු කරන බව.
(iii) මුදල් රෙගුලාසි 383	2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට බැංකු සැසඳුම් ප්‍රකාශනය අනුව එකතු වටිනාකම රු. 26,499,906 ක් වූ සෘජු ප්‍රේෂණ හඳුනාගෙන මුදල් පොතේ සටහන් කර	සෘජු ප්‍රේෂණ හා මුදල් පොත අතර වෙනස නිවැරදි කිරීම කඩිනමින් සිදු කරන බව.

ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.
මෙම ප්‍රේෂණ තුළ 2016
ඔක්තෝබර් 05 සිට 2023
දෙසැම්බර් 29 දක්වා
ප්‍රාදේශීය කාර්යාල වලින්
සෘජු ප්‍රේෂණ ලෙස තැන්පත්
කළ චෙක්පත් 51 ක එකතු
වටිනාකම
රු.6,625,681 වී තිබුණි.

(ආ) 2020 අගෝස්තු 28
දිනැති අංක 01/2020
දරන රාජ්‍ය මුදල්
චක්‍රලේඛය

- (i) 15 ඡේදයේ ඇතුළත් මුදල් රෙගුලාසි 877(1)(ඇ) වාර්ෂිකව ඉදිරි වර්ෂයේ අයවැය ලේඛනය එම අරමුදලේ අරමුණට අනුකූලව පිළියෙල කර මහා භාණ්ඩාගාරයේ අනුමැතිය ලබා ගැනීම සඳහා ජාතික අයවැය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වෙත යොමු කළයුතු අතර එහි පිටපතක් රාජ්‍ය මුදල් අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වෙත යොමු කළ යුතු වුවත් ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි. ඒ අනුව අනුමත කරන ලද අයවැයකින් තොරව සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ බැංකු ලිපිද්‍රව්‍ය ලබාගැනීම සඳහා රු.58,907,945 ක් වැය කර තිබුණි.
- අයවැය ලේඛනය මුදල් අංශයට භාරදීමෙන් පසුව එම අංශය මගින් අනුමැතිය ලබා ගන්නා බව.
- චක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුයි.
- (ii) II කොටසේ 9 රජයේ මුදල්වල ඉදිරියේදී ඇප මුදල් -එම- ඡේදයේ ඇතුළත් භාරකාරීත්වය හා ආරක්ෂාව තැන්පත් කිරීමට කටයුතු මුදල් රෙගුලාසි 880 සම්බන්ධයෙන් කරන බව.
- දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානියා විසින් ඇප තැබිය යුතු නිලධාරීන් ඇප තබන බවට වගබලාගත යුතු වුවත් අරමුදලේ මුදල් හා තොග සම්බන්ධයෙන් අදාළ නිලධාරීන් ඇප මුදල් තැන්පත් කර නොතිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 ප්‍රසම්පාදනය

විගණන නිරීක්ෂණ

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

ලිපිද්‍රව්‍ය මුද්‍රණය කිරීම සඳහා සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ රු. 58,907,945 ක් වැය කර තිබූ අතර ඒ සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

- (අ) 2024 පෙබරවාරි 12 දින ලිපිද්‍රව්‍ය මුද්‍රණය කර දෙන ලෙස ඉල්ලීම් කර ඇති අතර එම ලිපිද්‍රව්‍ය මුද්‍රණයකර ගබඩාවට ලැබීමට මාස 06 කට අධික කාලයක් ගත වී තිබුණි. 2024 අප්‍රේල් 29 දින විවෘත කරන ලද ලංසුලේඛන තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටුව විසින් ඇගයීමට ලක්කර 2024 මැයි 27 දින වාර්තාව ඉදිරිපත් කර ඇත. එම වාර්තාවේ නිර්දේශ සමාලෝචනය කර ප්‍රසම්පාදන කමිටුවේ වාර්තාව නිකුත් කර තිබුණේ 2024 ජූලි 29 දිනදීය. ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 4.2.3 ට අනුකූල නොවන ලෙස තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටුවේ නිර්දේශ ලබාදීමට ප්‍රසම්පාදන කමිටුව මාස 02 ක කාලයක් ගෙන තිබුණි.
- (ආ) ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 5.3.10 ප්‍රකාරව නිශ්චිත කාලසීමාව තුළ කොන්ත්‍රාත්තුව පිරිනැමිය හැකි පරිදි ප්‍රසම්පාදන අස්ථිත්වය විසින් ලංසු සැසඳීම සහ ඇගයීම්, කොන්ත්‍රාත් ප්‍රදානය පිළිබඳ නිර්දේශ සමාලෝචනය කිරීම සහ ප්‍රසම්පාදන බලධාරීන් වෙතින් අවශ්‍ය සියලු වෙනත් අනුමැතින් ලබාගත හැකි වනු පිණිස ලංසු කැඳවීමේ ලේඛනවල දින 91 ක නිර්දේශය වලංගු කාලයක් සඳහන් කර තිබුණු නමුත් 2024 අප්‍රේල් 29 දින ලංසු විවෘත කර තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටුව විසින් ලංසු ඇගයීමට හා ප්‍රසම්පාදන කමිටුව විසින් තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටුවේ
- ප්‍රසම්පාදන කාර්යය සඳහා කාල ප්‍රමාදයන් සිදු වූ බව.
- රජයේ මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.
- අමාත්‍යාංශයේ මෙම ප්‍රසම්පාදන -එම- ලිපිගොනුව පරීක්ෂා කරමින් තබාගෙන සිටි නිසා ප්‍රමාදය සිදු වූ බව.

නිර්දේශ සමාලෝචනය කර වාර්තා කිරීමට පමණක් මාස 03 ක කාලයක් ගත වී ඇති අතර අමාත්‍යාංශ ලේකම්ගේ අනුමැතිය ලබාගෙන ඇත්තේ දින 9 ක කාල පරාසයක් පසුව 2024 අගෝස්තු 06 දිනදීය.

- (ඇ) ලංසුව සඳහා මාස 3 ට පමණ පෙර මිල ගණන් ඉදිරිපත් කර ඇති බැවින් මිල අඩු කිරීමක් සඳහා එකඟතාවය නොහැකි බව ලංසු කරුවන් සමඟ සිදුකරන ලද සාකච්ඡාවලදී පෙන්වා දී තිබුණි. මෙසේ ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය සඳහා දීර්ඝකාලයක් ගත කිරීම හේතුවෙන් විස්තරාත්මක ඇගයීමට ලක් කරන ලද ලංසුකරුවන් දෙදෙනා අතරින්ද වැඩිමිල ඉදිරිපත් කරන ලද ලංසුකරු තෝරා ගැනීම හේතුවෙන් රු.2,473,500 ක් වැඩියෙන් ගෙවා තිබුණි.
- අනුමැතිය සඳහා ගත වූ කාල ප්‍රමාදය ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය සැලසුම් පිළිබඳ වූ දෝෂය පිළිගන්නා බවත් එය කල කාලය තුළ සිදු කල යුතුය. පරිපාලනමය ගැටළු නිසා පැණනැගුන කරුණක් බව.

3.2 ලිපි ද්‍රව්‍ය තොග කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) බැංකු මූල්‍ය අංශය සඳහා භාවිතා කරන ලද බැංකු ලිපිද්‍රව්‍ය වර්ග 33 ක් අතරින් අයිතම 8 ක් එනම්, S 9 සාමාජික පාස්පොත් (පරිගණක නොවන), S 10 - සාමාජික නොවන පාස්පොත් (පරිගණක නොවන), S 11 - කණ්ඩායම් පාස්පොත් (පරිගණක නොවන), S 12 - කැකුළු පාස්පොත් (පරිගණක නොවන), S 13 - දිරියමාතා පාස්පොත් (පරිගණක නොවන), S 47 - මුදල් හරපැඩ්, S 53 - අනිවාර්ය ඉතිරිකිරීම් පාස්පොත්, S 56 - ශ්‍රම ශක්ති පාස්පොත් (පරිගණක නොවන) යන ලිපිද්‍රව්‍ය වර්ග 2024 වර්ෂය තුළ වලනය නොවන අයිතම ලෙස ගබඩාව තුළ තිබුණි.	පරිගණක නොවන පාස්පොත් සඳහා සමෘද්ධි බැංකු වලින් සිදු කරන ලබන ඉල්ලීම් අවම වී ඇති බව.	අවශ්‍යතාවය නිසි පරිදි හඳුනාගෙන ප්‍රසම්පාදන කටයුතු සිදු කල යුතුය.

3.3 නොවිසඳුන විගණන ඡේද

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රවාදී සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154 (6) ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව 2019 වර්ෂයේදී පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කරන ලද වාර්තාවේ 3.2 ඡේදය යටතේ දක්වා ඇති පහත සඳහන් විගණන නිරීක්ෂණ සම්බන්ධව නිසි පියවර මේ දක්වාම ඉටුකර නොතිබුණි.

නොවිසඳුන විගණන ඡේද	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ලංකා සළසල ආයතනයට අයත් ගබඩාවේ ගබඩා කර තිබූ ලිපිද්‍රව්‍ය තොග 2010 වර්ෂයේදී ඉවත් කර ගෙන තිබූ නමුත්, ඒ සඳහා ගෙවූ රු.1,454,112 ක් වූ ගබඩා කුලී තැන්පතුව ආපසු අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	මෙම මුදල් පියවා ගැනීම සඳහා තවදුරටත් පරීක්ෂා කිරීම් සිදු කර මේ වන විට එම මුදල් පැවරුමක් ලෙස රඳවාගෙන ඇති ආයතනය හඳුනාගැනීමට පියවර ගෙන ඇති බව.	ලැබිය යුතු මුදල් අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනට ලිපිද්‍රව්‍ය මුද්‍රණය කිරීම වෙනුවෙන් රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුවට ගෙවිය යුතු වර්ෂ 04 කට අධික කාලයක් ගත වී ඇති රු. 21,269,895 ක් මේ දක්වා නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	මෙම අරමුදලෙහි අවසන් ගිණුම් අවසන්වරට පිළියල කර ඇත්තේ 2019 වර්ෂයේදී බැවින් බැරකමට අදාළව මුදල් පොත්, ඉදිරිපත් කර ඇති ඉන්වොයිස් ඇතුළුව සියළු ගනුදෙනු පරීක්ෂා කර බලා නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කරන බව.	ශේෂ නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.